

Tiivistelmä toimenpiteistä, mittareista ja vastuutahoista Elinkeinojaoston kokoukseen 28.5.2018

Taulukkoon on tiivistetty ja lyhennetty kotouttamisohjelmassa esitetyt toimenpiteet sekä esitelty kokonaisuuksien mittarit ja vastuutahot.

Helsinki on osaavan työvoiman kaupunki			
1. Ulkomaalaistaustaisille suunnattujen työllisyyspalveluiden toimenpidekokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Helsinkiiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä</p> <p>Kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä</p> <p>Maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on joustavaa ja osaaminen on mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden käytössä</p> <p>Yrittäjyyttä tuetaan yhtenä vaihtoehtona työllistymiseen</p>	<p>1.1 Stadin osaamiskeskuksen toimintaa kehitetään yhteistyössä sujuvaksi kokonaisuudeksi. Selvitetään ja laajennetaan mahdollisuutta hyödyntää hyviä käytäntöjä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan muissa palveluissa sekä kaupungin muilla toimialoilla.</p>	<p>Stadin osaamiskeskuksen osaamiskartoitukseen tulee vuosittain 1000 uutta asiakasta.</p> <p>Heistä 50 % ohjautuu ammatilliseen koulutukseen ja vähintään 20 % aloittaa palkkatyön.</p>	<p>Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Stadin osaamiskeskus</p>
	<p>1.2. Helsingissä pilotoidaan ja kehitetään kaupungin lisäpalveluna heikossa työmarkkina-asemassa oleville suunnattua monikielistä ohjausta ja valmennusta</p>	<p>Omakielisestä ohjauksesta eteenpäin koulutukseen tai työhön ohjautuneiden määrä (%)</p>	<p>Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö</p>
	<p>1.3. Nuorten työllisyyspalveluiden Ohjaamo-palvelussa kehitetään neuvontaa ja uraohjauspalveluita huomioimaan erityisesti asiakkaita, jotka eivät pysty asioimaan suomeksi tai ruotsiksi.</p>	<p>Muun kuin suomen tai ruotsinkielisille suunnattujen tapahtumien ja tilaisuuksien määrät</p> <p>Muun kuin suomen tai ruotsinkielisten asiakkaiden määrä</p>	<p>Nuorten työllisyyspalvelut, Ohjaamo</p>
	<p>1.4 Aikuisten työllisyyspalveluiden TYP-palveluun palkataan omakielinen uraohjaaja ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden tueksi. Stadin osaamiskeskuksen ja TYP-palvelun rajapintaan palkataan asiantuntija ohjaamaan asiakkaita TYP-palveluista Stadin osaamiskeskukseen.</p>	<p>Osaamiskartoitettujen maahan muuttaneiden asiakkaiden määrä (lkm)</p> <p>Asiakkuuteen (Osaamiskeskus, Valma, Polku) ohjattujen maahan muuttaneiden asiakkaiden määrä (lkm)</p>	<p>Aikuisten työllisyyspalvelut, TYP-palvelu</p>
	<p>1.5 Rajapintojen palveluiden kartoittaminen ja kehittäminen, TalentNet-projektin käynnistäminen; verkostoitumisen edistäminen ja kohderyhmän yrittäjyysosaamisen kehittäminen</p>	<p>Verkostoitumisen palveluntarjontaa on laajennettu ja yrittäjyysperäisen kotoutumisen malli on luotu</p>	<p>NewCo</p>
2. Henkilöstön kehittäminen			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Helsingin vetovoiman vahvistaminen edellyttää kaupungin määrätietoista kansainvälistämistä</p>	<p>Henkilöstöosasto kehittää toimintaansa tarjoamalla ulkomaalaistaustaisille työpaikkoja ja mahdollistamalla S2-opiskelun kaupungin tuella osana työtehtäviä. Yhteistyötä korkeakoulusektorin kanssa tiivistetään tarjoamalla harjoittelupaikkoja kansainvälisille opiskelijoille. Kaupunki osallistuu työnantajaverkostoihin, jotka edistävät kansainvälistä rekrytointia.</p>	<p>Ulkomaalaisjastaustaisten osuus henkilöstöstä (%)</p> <p>Harjoittelupaikkojen kehitys strategiakaudella (lkm)</p>	<p>Kaupunginkanslian sekä toimialojen ja liikelaitosten henkilöstöosastot</p>
3. Osaajien houkuttelun ja asettautumisen toimenpidekokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot

Työperäistä maahanmuuttoa ja sen osuutta kokonaismaahanmuutossa pyritään kasvattamaan	3.1 Kaupunki valmistelee yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa kasvusopimusta, jonka yhtenä osana on osaajien houkutteluun ja asettautumiseen keskittyvä Talent boost -ohjelma.	Sopimuksessa sovitut toimenpiteet on toteutettu	Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö
	3.2 Vakiinnutetaan International House Helsingin toiminta	International House Helsingin toiminta on vakiinnutettu. International House Helsingin palveluntarjontaa on laajennettu. Yhteistyötä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa on kehitetty.	Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö, International House Helsinki

Helsinki on maailman vaikuttavin paikka oppia			
4. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maahanmuuton kehittämissuunnitelma			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Laaditaan maahanmuuttajien osaamistason kohottamiseksi maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma, joka ulottuu varhaiskasvatuksesta aikuisopintuun.	Päätavoitteet <ul style="list-style-type: none"> Yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen, koulutukseen ja työelämään Ulkomaalaistaustaisten oppimistulokset paranevat Toimintakulttuuri on osallistavaa Henkilöstön osaaminen on kielitietoista 	10 mittaria Suunnitelman 27 toimenpiteen toteutumistasaste (kyllä/ ei/ osittain)	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Oppimisen tuki Ulkomaalaistaustaisten oppilaiden oppimistuloksia seurataan ja ne paranevat Suomi tai ruotsi toisena kielenä (S2) opetus ja valmistava opetus on laadukasta ja edistää oppimista Oppimisympäristöt ja oppimateriaalit ovat kielitietoisia, teknologisesti ajanmukaisia ja edistävät ulkomaalaistaustaisten oppimista Syrjintään ja rasismiin puututaan ja oppilaiden kokemukset vähentyvät näistä Huoltajien kanssa sekä moniammatillisesti tehtävä yhteistyö on oppimista ja kotoutumista tukevaa	4.1 Kartoitetaan ja kehitetään toimialan tietovarantoa ulkomaalaistaustaisista oppijoista. 4.2 Osallistutaan kansallisiin ja kansainvälisiin seurantatutkimuksiin ulkomaalaistaustaisten oppijoiden oppimistuloksista. 4.3 Kootaan myönteisen erityiskohtelun rahoituksen hyviä käytänteitä ja vaikuttavia toimenpiteitä. 4.4 Luodaan keskitetty arviointimalli S2 -opetuksen kohdentamiseksi. Kehitetään S2-, valmistavan- ja oman äidinkielen opetuksen pedagogiikkaa ja työkaluja. 4.5 Tuotetaan opetusvideoita omalla kielellä ja selkokielellä eri oppiaineisiin. 4.6 Kehitetään menetelmiä suomen ja ruotsin kielen varhaiseen oppimiseen ja oman äidinkielen käyttöön oppimisympäristöissä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. 4.7 Erilaisia läsyhvelin muotoja ja muuta oppimista edistävää vapaamuotoista toimintaa lisätään eri asteilla. 4.8 Opiskeluhoolto kutsuu koolle monihallintokuntaisen kehittäjäryhmän, joka kartoittaa tietoa kotoutujien oppimista haittaavista erityiskysymyksistä ja sovittaa yhteen prosesseja. 4.9 Kehitetään työkaluja syrjinnän ja rasmin tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn. Toteutetaan toimenpiteitä syrjinnän	3-6-vuotiaiden osallistuminen kunnan tai yksityisen järjestämään varhaiskasvatukseen äidinkielen mukaan ikäryhmittäin ja alueittain jaoteltuna Ulkomaalaistaustaisten oppilaiden oppimistulokset kansallisista ja kansainvälisistä seurantatutkimuksista Kotivanhempien suomen/ruotsin kielen koulutukseen osallistuvien suhteellinen määrä ja siitä jatkopoluille siirtyvien osuus Koulukiusaamista kokeneiden osuus ulkomaalaistaustaisista koululaisista, ensimmäinen ja toinen sukupolvi, 4. ja 5. luokkalaiset sekä 8. ja 9.-luokkalaiset	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

	<p>vähentämiseksi ja rasmin poistamiseksi yhdessä oppilaiden kanssa.</p> <p>4.10 Vakiinnutetaan kotivanhempien suomen ja ruotsin kielen kurssit, ohjaus ja vertaisryhmät osaksi perustoimintaa.</p>		
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Ohjaus, neuvonta, siirtymät</p> <p>Viestintä on selkeää ja tarvittaessa selkokielistä ja monikielistä</p> <p>Opintojen aikainen ohjaus ja neuvonta on laadukasta</p> <p>Ulkomaalaistaustaisten ohjaus ja neuvonta oppimispolkujen mahdollisuuksista on yhdenmukaista ja ajankohtaista</p> <p>Oppimispolut ovat katkeamattomia ja ne johtavat tutkintoihin, työelämään ja aktiiviseen yhteiskuntaelämään</p>	<p>4.11. Palveluita tehdään näkyväksi monikielisesti ja eri viestintäkanavia käyttäen sekä testataan asiakkailla. Tuotetaan videoita eri palveluista.</p> <p>4.12. Palveluita kehitetään yhdessä ulkomaalaistaustaisten oppijoiden ja huoltajien kanssa. Toimipisteet huolehtivat perehdytyksestä, jotta ulkomaalaistaustaiset huoltajat osaavat käyttää digitaalisia yhteydenpidon välineitä.</p> <p>4.13. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluita esitellään vuosittain Oppimispolut Helsingissä -tapahtumassa, joka on suunnattu ohjaaville tahoille, asiakkaille ja huoltajille.</p> <p>4.14. Toimipisteille laaditaan lapsena tai nuorena Suomeen muuttaneiden kotoutumisen tukimalli ja ohjeistus oppimispolun alkuvaiheeseen.</p> <p>4.15. Toimipisteille laaditaan malli ja ohjeistus ruotsinkielisistä kasvatus- ja koulutusmahdollisuuksista ja kotoutumisesta.</p> <p>4.16. Monikielisen ohjauksen mallia kehitetään perusopetuksessa, sekä pilotoidaan toisella asteella ja varhaiskasvatuksessa.</p> <p>4.17. Perusopetuksen ja toisen asteen alueellisen opintojen ohjauksen verkostossa jaetaan tietoa opintojen aikaisesta ohjauksesta, koulutuspoluista ja hyviä ohjauskäytänteitä hiljattain maahan muuttaneiden sujuvien koulutussiirtymien varmistamiseksi.</p> <p>4.18. Perustetaan keskitetty neuvonta- ja palveluohjaus sujuvoittamaan aikuisten maahan muuttaneiden ohjautumista koulutuksiin ja työelämään. Osaamisen tunnistamisen prosessia selkeytetään.</p> <p>4.19. Toimialan palveluihin ja palveluissa ohjautumisen laadun varmistamiseksi kehitetään ja toteutetaan ohjausprosessien arviointia.</p> <p>4.20. Stadin osaamiskeskuksen toiminta tarjoaa täyden palvelun polkuja. Hyvien käytänteiden hyödyntämistä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan muissa palveluissa selvitetään.</p> <p>4.21. Sovitetaan koulutuspalveluja yhteen kaupungin työllistymistä ja toimintakykyä tukevien palvelujen, TE-hallinnon sekä muiden kotoutumista tukevien palvelujen kesken.</p> <p>4.22. Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen tueksi kehitetään uusia suomen ja ruotsin kielen oppimistapoja. Kehitetään oppisopimusta mahdollisuutena</p>	<p>Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet äidinkielen ja sukupuolen mukaan. Ei valitut ja ei paikkaa vastaanottaneet; tiedot peruskoulun sijaintikunnan mukaan</p> <p>Toisen asteen tutkintoa suorittavien osuus 16–18-vuotiaista äidinkielen mukaan -lukio ja ammatillinen koulutus erikseen, sukupuolen mukaan</p> <p>Suomalaistaustaisten ja maahanmuuton toisen sukupolven perusasteen jälkeisten tutkintojen suorittaneiden osuus väestöstä ikäluokan ja sukupuolen mukaan</p> <p>Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat nuoret ikäluokittain äidinkielen ja sukupuolen mukaan (16-29-vuotiaat ja tarkennettuna 16-24-vuotiaat)</p> <p>Työllisten osuus tutkinnon suorittaneista vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen tutkinnon koulutuksen järjestäjän mukaan</p>	<p>Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>

	työkokemuksen kartuttamiseen, tutkintojen ja osatutkintojen suorittamiseen sekä väylänä avoimille työmarkkinoille.		
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Osaamisen kehittäminen ja rekrytointi</p> <p>Lisätään henkilöstön osaamista seuraavista: -pedagoginen kielitietoisuus -valmius tunnistaa muualla hankittua osaamista -taito tunnistaa ja puuttua syrjintään ja rasismiin</p> <p>50 % toimipisteiden henkilöstöstä on osallistunut osaamisen vahvistamisen toimenpiteisiin ja toimintakulttuuri muuttuu oppimisen seurauksena</p> <p>Toimialalla nyt työskentelevien ulkomaalaistaustaisten ammattilaisten osaamisen täydentämistä tuetaan ja uralla eteneminen toteutuu</p> <p>Toimialalla työskentelevien ulkomaalaistaustaisten ammattilaisten osuus lähenee vastaamaan työikäisten väestöosuutta päiväkodeissa, leikkipuistoissa, kouluissa, oppilaitoksissa, opistoissa ja hallinnossa</p>	<p>4.23. Kehittämissuunnitelman henkilöstöä koskevat osaamisen kehittämisen toimenpiteet viedään osaksi toimialan osaamisen kehittämissuunnitelmaa vuosille 2018–21.</p> <p>4.24. Mahdollistetaan osaamisen jakamista vertaismentoroinnilla sekä työnkierrolla. Koulutussuunnitelman osia hyödynnetään osana perehdytystä ja muita täydennyskoulutuksia.</p> <p>4.25. Toimiala etsii aktiivisesti yhteistyökumppaneita, jotta työkokeilu-, palkkatukityö-, harjoittelu-, rekrytointikoulutus- ja oppisopimuspaiikkoja saadaan lisättyä ulkomaalaistaustaisille. Uralla etenemistä tuetaan muutokoulutuksella ja muodollisen pätevyyden täydentämisellä.</p> <p>4.26. Rekrytointiprosessissa kiinnitetään huomiota tehtäväkuvien ja perehdytyksen selkeään kieleen ja rekrytointikanavien monipuolisuuteen. Rekrytoinnissa toteutetaan positiivista erityiskohtelua.</p> <p>4.27. Ammatissa tarvittavaa työkielen koulutusta tarjotaan monipuolisesti lähiopetuksena sekä toiminnallisesti työn lomassa.</p>	<p>Osaamisen kehittämisen toimenpiteisiin osallistuneiden määrä (%).</p> <p>Kielitietoisuuden ja monimuotoisuuden osaamisen todentuminen käytännön työssä.</p>	<p>Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>

Helsinki on avoin ja osallistava			
5. Osallisuuden kehittämisen toimenpidekokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Helsinki luo aktiivisesti kumppanuuksia kansalaisjärjestöjen ja kaikkien kaupungin kehittämisestä ja elävöittämisestä kiinnostuneiden kanssa</p> <p>Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia kasvattamalla asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin</p>	<p>5.1 Luodaan yhteiset linjaukset ja tavoitteet järjestötyölle kaikille toimialoilla</p>	<p>Yhteiset linjaukset on luotu</p> <p>Toiminnalle on luotu mittarit</p>	<p>Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö</p>
	<p>5.2 Edistetään osallistumisen, vaikuttamisen ja tiedonsaannin mahdollisuuksia alueellisessa osallistumisessa ja osallistuvassa budjetoinnissa järjestämällä tilaisuuksia ja tapahtumia yhteistyössä toimialojen ja monikulttuuristen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.</p>	<p>Tapahtumien määrä</p>	<p>Kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikkö</p>
	<p>5.3 Jalkautetaan Minun Silmin Sinun Silmin -ohjelma Helsingin peruskouluihin (9k), toisen asteen oppilaitoksiin, eri toimialoille ja osallisuutta tukeviin järjestöihin.</p>	<p>Toimintamallilla on oma koordinaattori tai vastuhenkilö kullakin toimialalla</p> <p>Ohjelma on käytössä suurimmassa osassa peruskouluja ja toisen asteen oppilaitoksia.</p>	<p>Kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikkö</p>

		Vaikuttavuutta seurataan Helsingin yliopiston kanssa yhteistyössä käyttäen hyvän tieteellisen tavan mukaisia mittareita.	
6. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuuden kehittämiskokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Huippulaatuinen ja helposti saavutettava kulttuuri tuo ihmisiä yhteen ja lisää keskinäistä ymmärrystä	6.1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla selvennetään, miten monimuotoisuuden edistäminen otetaan nyt ja jatkossa huomioon palvelujen järjestämisessä.	Palvelut on kartoitettu. Tavoitteet ja linjaukset on luotu.	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kehittämispalvelut
	6.2 Tiivistetään yhteistyötä toimialan sisällä maahanmuuton kysymyksissä. Osana tätä on yhdenvertaisuussuunnitelman luominen toimialalle sekä vapaaehtoistoiminnan keskittäminen ja kehittäminen toimialalle.	Yhdenvertaisuussuunnitelma on tehty	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kehittämispalvelut
	6.3 Viestintää ja markkinointia kehitetään kokonaisuutena, jotta palvelut olisivat entistä saavutettavampia kaikille helsinkiläisille kielestä tai kulttuuritaustasta riippumatta.	Viestinnän ja markkinoinnin toimintamalli on luotu	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintä-, markkinointi- sekä kehittämispalvelut
7. Kulttuurien kohtaamisen toimenpidekokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Helsinki on elävä ja monikulttuurinen Kasvavassa Helsingissä on moniarvoisuutta arvostava kulttuuri, joka mahdollistaa eri väestöryhmien kohtaamiset	7.1 Eritaustaisten helsinkiläisten kohtaamisia edistetään järjestämällä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla toimintaa ja tapahtumia niin, että ne edistävät kotoutumista sekä eritaustaisten helsinkiläisten kohtaamisia ja osallisuutta.	Kohtaamisia edistävien tapahtumien määrä (lkm)	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kehittämispalvelut
	7.2 Kulttuuritalot kehittävät työtään viemällä eteenpäin Caisa 2.0 -projektia, jonka tarkoituksena on luoda kaikista Helsingin kaupungin kulttuuritaloista monikulttuurisia matalan kynnyksen tiloja.	Yhteiset linjaukset on luotu Toiminnalle on luotu mittarit	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yleiset kulttuuripalvelut
	7.3 HAM järjestää turvapaikanhakijoille suunnattuja pajoja ja veistoskierroksia, mikäli toimintaan saadaan erillisiä rahoitusta. Toiminta toteutetaan yhteistyössä Annantalon kanssa, osana Annantalon kulttuurikurssitoimintaa.	Osallistuvien ryhmien määrä Osallistuvien henkilöiden määrä	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yleiset kulttuuripalvelut, Annantalo Helsinki Art Museum (HAM) Kaupunginmuseo
	7.4 Kaupunginmuseo kehittää ulkomaalaistaustaisille helsinkiläisille tarkoitettua kielenopetusta tukevaa työpajatyötä	Ryhmien määrä (lkm) Osallistujien määrä (lkm) Tyytyväisyyskysely on tehty	Kaupunginmuseo Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Stadin osaamiskeskus
	7.5 Kaupunginkirjasto luo kumppanuuksiin ja yhteistoimintaan perustuvan mallin monikielisten lasten ja nuorten omakielisen lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi.	Lasten omakielistä lukemista edistäviä toimintatapoja on kehitetty ja testattu Mallissa käytettävät toimintatavat on valittu Lasten omakielistä lukemista edistävä malli on luotu ja sitä sovelletaan kirjastoissa Helsingissä ja muualla maassa	Kirjastot
8. Liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuus			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen	8.1 Helsinkiin luodaan liikumisohjelma liikkumisen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikkumista edistetään kaupungin tuottamilla palveluilla sekä	Liikkumisohjelman osana luotava mittaristo	Liikuntapalvelut ja liikkumisohjelmaan luotu ohjausryhmä

kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa	yhteistyössä kolmannen sektorin, yritysten ja asukkaiden kanssa.		
Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille	8.2 Liikuntapalveluiden asiakasohjauksen tueksi kehitetään palvelupolku, jota edistetään muun muassa asiakaspalvelutyön tueksi kehitetyillä työkaluilla.	Palveluohjauspolun kehittäminen ja käyttöönotto on toteutunut	Liikuntapalveluiden liikuntaan aktivointi- ja liikuntapaikat -palvelut
Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	8.3 Liikuntapalveluita ja sen toimipisteitä kehitetään helpommin saavutettaviksi asiakkaan kulttuuritausta riippumatta lisäämällä selkokielisiä opasteita liikuntapaikoille ja järjestämällä henkilöstölle asiakaspalvelukoulutusta.	Tarkastelu- ja kehittämisprosessin läpikäyneiden liikuntatoimipaikkojen ja – palveluiden lukumäärä	Liikuntapalveluiden liikuntaan aktivointi- ja liikuntapaikat -palvelut
Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurin pariin			

Helsinki ehkäisee eriarvoistumista			
9. Sosiaali- ja terveystoimialan toimenpidekokonaisuus (luonnos 10.4.2018)			
Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
<p>Palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille</p> <p>Tiedetään nykyistä paremmin ulkomaalaistaustaisten palvelujen käytöstä sekä palveluja koskevista käsityksistä, odotuksista ja toiveista (käyttäjät ja ei-käyttäjät). Tietoa käytetään palvelujen kehittämiseen ja palvelujärjestelmän parempaan toimintaan</p>	<p>9.1 Selvitetään palvelujen käyttöä käytössä olevalla tietopohjalla. Toteutamme selvityksen, jossa kysytään ulkomaalaisilta heidän näkemyksiään ja toiveitaan sosiaali- ja terveystoimialasta.</p> <p>9.2 Luomme pitkäkestoiset yhteistyörakenteet tutkimusta tekevien tahojen, kuten oppilaitosten ja THL:n, kanssa ulkomaalaistaustaisten terveys- ja hyvinvointi-indikaattorien kehittämiseksi ja kehityksen seuraamiseksi.</p>	<p>Selvitys on tehty, analysoitu ja tulokset huomioitu palvelujen rakentamisessa.</p> <p>Yhteistyömuodot indikaattorityön parantamiseksi on rakennettu.</p>	Sosiaali- ja terveystoimiala
<p>Varmistetaan henkilöstön osaamisen erityiskysymyksissä esim. kidutettujen ja sota-alueilta tulevien palvelutarpeet, tyttöjen ja naisten silpominen, pakkoavioliitot, monikulttuurinen vanhustyö, ihmiskaupan uhrit</p>	<p>9.3 Henkilöstölle järjestetään koulutusta tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta erityiskysymyksissä ja menetelmällistä osaamista lisätään kouluttamalla henkilökunta kulttuurisen haastattelun menetelmän käyttöön</p> <p>9.4 Olemme mukana sote-maakuntarakenteeseen valmisteltavan erityistason palveluihin keskittyvän Osaamisen tukikeskuksen rakentamisessa erityisesti maahanmuuttoon liittyvien erityiskysymysten osalta.</p>	<p>Järjestetyt koulutus-tilaisuudet (lkm)</p> <p>Koulutus-tilaisuuksiin osallistuneet (lkm)</p> <p>Ulkomaalaistaustaisten erityistason palvelutarpeet on huomioitu Osaamisen tukikeskuksen rakentamisessa.</p>	Sosiaali- ja terveystoimiala
<p>Kehitetään systemaattisesti tarpeisiin vastaavia palveluja ulkomaalaistaustaisten erityistarpeet huomioiden</p>	<p>9.5 Otetaan käyttöön paljon palvelua tarvitsevien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden tuen yhteisen työn malli. Vahvistamme integratiivisiä toimintamalleja sosiaali- ja terveydenhuollon eri toimijoiden kesken sekä vahvistetaan yhteisen monitoimijaisen palvelutarpeen tekemistä.</p> <p>9.6 Tehdään selvitys vastaanottoaikojen pidentämisen tarpeesta terveydenhuollossa Kalasatamalla asioivien ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden kohdalla toteuttamalla pilotti Kalasataman hyvinvointikeskuksessa.</p> <p>9.7 Suomea tai ruotsia osaamattomat huomioidaan erityisesti digitaalisten helppi-</p>	<p>Ulkomaalaistaustaisille monitoimijaisena tehtyjen palvelutarpeiden arviointien suhde yhden toimijan tekemiin palvelutarpeen arviointeihin vastaa vähintään ulkomaalaistaustaisten ao. palvelussa olevaa osuutta.</p> <p>Vasta maahan muuttaneiden sosiaalisen kuntoutuksen osallistuneiden määrä osaamiskeskustoiminnassa.</p>	Sosiaali- ja terveystoimiala

	seniorin, perhe-helppin ja aikuis-helppi-palveluiden kehittämisessä	Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen Kalasatamassa ja verrokki-ryhmälle toiselta asemalta. Muunkielisten asiakkaiden helppi-alustojen käytön määrä. Palvelukielten määrä alustoilla (lkm).	
Toimitaan yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa toisen sukupolven nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi	9.8 Luodaan nuorten sosiaalityöhön rakenteet, joissa huomioidaan toisen sukupolven nuorten erityiskysymykset. 9.9 Kaupunginhallituksen erillismäärärahan avulla mallinnetaan yksilöllisesti voimavaraistavia työmuotoja toisen sukupolven nuorten osallisuuden edistämiseksi.	Mallit toisen sukupolven ulkomaalaistaustaisten nuorten huomioimiseksi on rakennettu. Mallien vaikuttavuutta on selvitetty hyvinvointimittarin avulla. Resurssien ohjaaminen erityistä tukea tarvitsevien lasten tukeen nuorten ohjaavaan sosiaalityöhön ja lastenneuvoloiden vahvistamiseen (positiivisen erityiskohtelun kriteerit) Rakennettu sähköisiä kanavia, joiden kautta tavoittaa maahanmuuttajanuoria. Nuorten kanssa on rakennettu yhdessä heille tarpeen mukaisia tukimuotoja (esim. leirit).	Sosiaali- ja terveystoimiala

10. Nuorten syrjäytymishaasteen systeemisten ratkaisujen kokonaisuus

Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Helsinki pitää jokaisen nuoren mukana ja yhdessä ehkäisemme syrjäytymistä Helsinki käynnistää laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen systeemisten ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymishaasteeseen Erityistä huomiota kiinnitetään vieraskielisten nuorten selkeästi muita suurempaan suhteelliseen osuuteen koulutuksen ja työn ulkopuolella olevista nuorista	10.1 Käynnistetään toimialarajat ylittävä hanke, jonka tehtävänä on kehittää toimintatapoja, joilla havaitaan, ehkäistään ja puututaan ylisukupolvisen syrjäytymiseen. Osana kokonaisuutta kehitetään ratkaisuja myös ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn. 10.2 Ohjaamon jalkautuvaa neuvontapalvelua viedään Helsingin eri alueille huomioiden erityisesti nuorten alueelliset hyvinvointierot ja palvelukatveet. Kehitetään monialaisia liikkuvan työn toimintamalleja nuorten tavoittamiseksi, osallistamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. 10.3 Vakiinnutetaan jalkautuvan monikulttuurisen nuorisotyön jalkauttamisen malli	Mittarit kehitetään osana hankkeen työtä Jalkautuvan työn kautta kohdatuista nuorista 30 % on muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä Rekrytilaisuuksista ja työnantaja-tapahtumista 30 prosenttia sijoittuu alueellisille painopistealueille Vaikuttavuutta selvittävä raportti on tehty Jalkautuvalle työlle on rakennettu toimiva prosessikuvaus sekä tiedon kokoamisen tapa Jalkautuva nuorisotyö on vakiintunut osaksi muiden jalkautuvien toimijoiden	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, luotu ohjausryhmä, projektiorganisaatio sekä kumppanuusverkosto Nuorten työllisyyspalvelut, Ohjaamo Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hanke Nuorisopalvelut

		verkostoa pääkaupunkiseudulla	
	10.4 Maahanmuuttajanuorten Helsinki - hankkeessa kehitetään mikrotö- ja Buddyschool -malleja.	Hankkeessa 3000 nuorta on saanut ensimmäisen työkokemuksensa ja työtunteja on luotu 70 000 Buddyschool.fi-toimintamalli on vakiintunut 80 prosenttiin helsinkiläisistä kouluista ja skaalautunut muualle Suomeen	Maahanmuuttajanuorten Helsinki -hanke Nuorisopalvelut

11. Asuttopoliittiset toimenpiteet

Tavoitteet	Toimenpiteet tiivistettynä	Mittarit	Vastuutahot
Helsinki ehkäisee alueellista segregaatiokehitystä ja mahdollistaa kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin Asuntotarjonta on monipuolista. Sekä uusille että täydennys- rakennettaville asuinalueille rakennetaan kaikkia hallinta- muotoja Helsingin kaupungin vuokra-asunnoista vapaa- rahoitteisiin omistus- asuntoihin	Turvataan monipuolinen asuntotuotanto hallinta- ja rahoitusmuotoja sekoittamalla Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön - toteutusohjelman ohjelman mukaisesti sekä uusilla alueilla että täydennysrakennettaessa. Alueita kehitetään täydentävän lisärakentamisen keinoin. Asukasrakenteen monipuolisuudesta huolehditaan kaupungin omassa asuntokannassa.	Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman tavoitteiden toteutuminen	Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto Kaupunkiympäristön toimiala

Kotouttamisohjelman yleismittarit

Mittaritavoite	Lähtötaso	Mittari	Vastuutahot
Työperäistä maahanmuuttoa pyritään kasvattamaan. Määrä ja osuus kasvavat.	Maahanmuuton peruste, eri maista tulevien muuton syyt. Laskutapaa kehitetään.	Työperäisen maahanmuuton osuus maahanmuutosta. Strategiakaudella kehitettävä mittari. (kaupunkiyhteinen mittari)	Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö; Tilastokeskus, Maahanmuuttovirasto.
Kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä.	Ulkomailla syntyneiden: somalialaistaustaisten työttömyys 51 % irakilaistaustaisten työttömyys 55 % afganistanilaistaustaisen työttömyys 45 % (2016)	Vaikeimmassa työllisyystilanteessa olevien ulkomaalaistaustaisten ryhmien työttömyysprosentti. (kotouttamisohjelman oma mittari)	Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö; Tilastokeskus, työ- ja elinkeinoministeriö.
Kaikilla helsinkiläisillä on yhdenvertaiset ja saavutettavat mahdollisuudet kasvatukseen, koulutukseen ja työelämään. Tavoitteena on, että ilman opiskelupaikkaa jääneiden peruskoulun päättäneiden muunkielisten nuorten määrä laskee ja että toisen polven maahanmuuttajien perusasteen jälkeisten tutkintojen suorittaneiden osuus väestöstä nousee.	Ilman opiskelupaikkaa jääneet: Suomen ja ruotsinkieliset: 3,4 % Muut kuin suomen ja ruotsinkieliset: 7,0 % (vuoden 2017 haut) Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 20–64-vuotiailla: suomalaistaustaiset: 88 % ja maahanmuuton toinen polvi: 65 %	Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet äidinkielen ja sukupuolen mukaan. Ei valitut sekä ei paikkaa vastaanottaneet; tiedot peruskoulun sijaintikunnan mukaan. (Mittari on osa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maahanmuuton kehittämisohjelman mittaristoa)*	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot - yksikkö; Opetushallitus.
		Suomalaistaustaisten ja maahanmuuton toisen sukupolven perusasteen jälkeisten tutkintojen suorittaneiden osuus väestöstä ikäluokan ja sukupuolen mukaan. (Mittari on osa	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot - yksikkö; Tilastokeskus.

	(31.12.2016)	kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maahanmuuton kehittämisohjelman mittaristoa)	
Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus/Lasten ja nuorten osuus, joilla on harrastus nousee.	4.-5. luokkalaiset 83,8 % ja 8.-9.-luokkalaiset 91,4 % (Kaupunkiyhteinen mittari)	Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus (sukupuolittain, peruspiireittäin, äidinkieliäin, äidin koulutusasteen mukaan, oman ja vanhempien syntymämaan mukaan) (Kaupunkiyhteinen mittari)	Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö. Tietolähde: Kouluterveyskysely, THL.
Kiinnitetään erityistä huomiota vieraskielisten nuorten selkeästi muihin suurempaan suhteelliseen osuuteen koulutuksen ja työn ulkopuolella olevista nuorista. Tavoitteena on, että ulkomaalaistaustaisten osuus työn ja koulutuksen ulkopuolisissa nuorissa pienenee suhteellisesti ja yliedustus vähenee.	Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat: 16–29-vuotiaista suomen- ja ruotsinkielisistä: 3,7 % ja muun kielisistä: 21,3 %. 16–24-vuotiaista suomen- ja ruotsinkielisistä: 4,2 % ja muun kielisistä: 19,3 % (31.12.2016)	Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat nuoret ikäluokittain äidinkielen ja sukupuolen mukaan (16–29-vuotiaat ja tarkennettuna 16–24-vuotiaat). (Mittari on osa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maahanmuuton kehittämisohjelman mittaristoa)**	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö; Tilastokeskus.
Helsinki ehkäisee alueellista segregatioketäytystä ja mahdollistaa kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin. Tavoitteena on, että alueiden välinen eriytyminen vähenee ja ahtaasti asuminen vähenee vieraskielisten helsinkiläisten kohdalla.	Pitkään käytetty erilaisuusindeksi, mittaa ryhmän sijoittumisen tasaisuutta verrattuna toisen ryhmän sijoittumiseen, muuttajina esimerkiksi tulot, ulkomaalaistaustaisuus, koulutus ja työllisyys. Ahtaasti asuu: vieraskielisistä 26 % kotimaankielisistä 9 % Ahtaasti asuu yli viisihenkisistä asutokunnista: vieraskielisistä 93 % kotimaankielisistä 70 %	Erilaisuusindeksi (Alueiden eriytymisen indeksi) on strategiakauden aikana kehitettävä mittari. (Kaupunkiyhteinen mittari) Ahtaasti asuvat asutokunnat äidinkielen mukaan. (Kotouttamisohjelman oma mittari)	Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö. Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö; Tilastokeskus. Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyysasioiden yksikkö, Tietolähde: Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö. Tilastokeskus

*Vain alle 18-vuotiaat hakijat.

**Ulkopuolisiksi on laskettu vain peruskoulun suorittaneet työttömät ja työvoiman ulkopuoliset nuoret, jotka eivät ole opiskelijoita, eläkeläisiä tai varusmiespalvelusta suorittamassa.

Käsitteet

Ulkomaalaistaustainen	Henkilö, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi ovat syntyneet ulkomailla.
Maahanmuuttaja	Ulkomaalaistaustainen henkilö, joka on syntynyt ulkomailla.
Toinen sukupolvi	Ulkomaalaistaustaiset henkilöt, jotka ovat syntyneet Suomessa.
Vieraskielinen	Henkilö, joilla tilastoitu äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame*

*Äidinkielen mukaiseen tilastointiin sisältyy joitakin ongelmia, jotka korostuvat tulevaisuudessa. Moni vieraskielinen osaa hyvin myös suomea tai ruotsia, ja osa suomen- tai ruotsinkieliseksi rekisteröidyistä osaa tätä kieltä huonosti. Tilastointijärjestelmät eivät anna mahdollisuutta kuin yhden kielen ilmoittamiseen.